

Новизна у відпустках. Що необхідно знати?

24 грудня 2023 року набули чинності положення Закону України № 3494-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань».

Закон визначив, що тривалість щорічних додаткових відпусток, умови та порядок їх надання встановлюється не тільки нормативно-правовими актами України, а також трудовим та/або колективним договором.

Крім того, Законом уточнено строк надання одноразової оплачуваної відпустки при народженні дитини. Вона надається не пізніше трьох місяців з дня народження дитини. Право на отримання такої відпустки батьком дитини, що не перебуває у зареєстрованому шлюбі з матір'ю, підтверджується заявою матері дитини та свідоцтвом про народження. Право на отримання такої відпустки бабою, дідом чи іншим повнолітнім родичем дитини підтверджується заявою одинокої матері.

Законом надано право працівникам у разі призову на військову службу отримати грошову компенсацію за всі невикористані дні щорічної відпустки та додаткової відпустки працівникам, які мають дітей. При цьому заява має подаватися не пізніше останнього дня місяця, в якому працівник був увільнений від роботи у зв'язку з призовом на військову службу. Водночас Захисники та Захисниці України, які звільнятимуться з військової служби у зв'язку із закінченням особливого періоду або оголошенням демобілізації за бажанням в обов'язковому порядку зможуть піти у відпустку без збереження заробітної плати тривалістю до 60 календарних днів, які увійдуть до страхового стажу.

Максимальна тривалість відпустки без збереження заробітної плати за угодою сторін, що передбачені частиною першою статті 26 Закону України «Про відпустки», збільшилась з 15 до 30 календарних днів на рік.

Тривалість відпустки без збереження заробітної плати без обмеження строку на час загрози поширення епідемії, пандемії, необхідності самоізоляції працівника у випадках, встановлених законодавством, та/або у разі виникнення загрози збройної агресії проти України, надзвичайної ситуації техногенного, природного чи іншого характеру визначається угодою сторін.

Час перебування у будь-якій з вищезазначених видів відпусток без збереження заробітної плати не зараховується до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку.

З набранням чинності Законом педагогічні та науково-педагогічні працівники втратили право збереження середнього заробітку на період проходження військової служби за призовом під час мобілізації.

Останніми змінами в законодавстві щодо впорядкування відпусток, визначено, що за рішенням роботодавця невикористані у період дії воєнного стану дні щорічної основної відпустки, або будь-якого виду відпустки, понад основну щорічну (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустки у зв'язку з усиновленням дитини), можуть надаватися після припинення або скасування воєнного стану. З 24 грудня діє норма, яка передбачає: за рішенням роботодавця невикористані дні таких відпусток можуть надаватися без збереження заробітної плати. Однак, така норма не стосується керівників закладів освіти та науки, а також педагогічних та наукових працівників.